

Priz : 8 real
(2 francs)

BREIT

Miz Genver
1941

FEIZ HA BREIZ

Rener : Y. V. PERROT.

Prizioù nevez hor C'houmanantou

Eur bloaz : 20 lur ; 6 miz : 12 lur.

Koumanantou strollet, pa gemerer d'an nebeuta pemp niverenn : 17 lur ar pez.

Kas an arc'hant da : Y.-V. PERROT, RENER « FEIZ HA BREIZ », SCRIGNAC
C. C. 21.802 RENNES.

MARO EUN ESKOB BREIZAT

AN AOTROU TREHIOU eskob Gwened

Maro eo an Eskob a gare kement ar brezoneg ; maro eo an Aotrou Trehiou ; anken a zo e eskopti Gwened ha kanvou e Breiz a-bez.

Koueza a eure klanv da bardaez deiz kenta ar bloaz ; en deiz-se, goude ar gousperou, e oa pignet er gador da lavarout bloavezh mat d'e gristenien ; dis-kenn a eure eus an iliz veur d'e eskopti war e droad, skuz hag o krena gant ar riu ; o tigouezout er gêr e tapas eun

taol-gwad, en e empenn ; antronoz, e holl anaoudegez vat gantan, e voe nouet gant person an iliz-veur ha d'ar yaou 9 a viz genver da 9 eur 55 e tremene e peoc'h, d'an oad a dri ugent vloaz, eur miz ha triouec'h dervez.

Hon iennerien a bedo evitan hag a c'houlennno ouz an Aotrou Doue ma teurvezo gantan rei da Vreiz eun eil Aotrou Trehiou.

Eun Nedeleg koz...

dastumet gant Mari Rivoallan
renerez Kelc'h Keltiek ar Pelem

Ka-nomp Nouel gant an Aelez, ka-nomp Nouel gant
an Aelez D'ar Ma-big. Jezuz, d'ar Werthez, d'ar Ma-big
Jezuz, d'ar Werthez, ka-nomp ni holl a- samblez, Nou-el, Nou-
el ka-nomp gant meu-lo-di, ka-nomp ni holl a-sam-
blez, Meu-lo-di da Je-zuz !

1

Kanomp Nouel gant an Elez
D'ar Mabig Jezuz, d'ar Wero hez :
Kanomp ni holl asamblez :
Nouel, Nouel !
Kanomp ni holl meulodi
Da Jezuz, da Vari.

3

Tri Roue bras eus a bell bro
A ro d' ezan eus o mado,
Hag o devez embannet
Nouel, Nouel !
Hag o devez embannet
Edo Jezuz gânet.

- 2 -

2

Noz Nedeleg da hanter-noz
Pa oa aet an dud da renoz,
E oa gânet gant Mari
Nouel, Nouel !
E oa gânet gant Mari
Jezuz er marchosi.

4

Eur blavez mat a souhetan
Da gement den 'zo en ti-man,
Yec'hed ha prospérité
Nouel, Nouel !
Yec'hed ha prospérité
Baradoz d'hoc'h ene

Noz-Veur Bethléem

Gwechall goz, Bethleem a veze graet anezi « Ephrata », da lavarout eo «frouezus». Abraham, eur pennad goude, hen anvas « Beth-Lechem » pe « Ti ar Bara », e Syriakeg ; kêr David e voe lesanvet ivez. rak ar roue bras-mañ a oa ginidik anezi.

Miz Kerzu. Nazareth. Daou birc'hirin a 'z a gant an hent da Vethleem. Morenn yen ar heur a en em astenn war ar maeziou didrouz. Eur wech an amzer, eun tremenlad 'n em gav gant an daou-se :

« Ra vo ar peoc'h ganeoc'h », emezan, en eur vont eblou.

Ar gwaz, eur choukad pounner d'ezan, war e ziouskoaz, a zo eur penn-baz, en e zourn kleiz ; gant e zourn dehou eo k'rog e siblou eun azen bihan louet ; war geln henman eo azezet e wreg brazez nao miz a zo ; yentienn lemm ar goanv a flemm he dremm ; kridienna a ra gant ar rieu ; n'en em glemm ket, koulskoude.

Ret mat e ranke beza mont en hent e-vit ober hent gant eun amzer ken garol Kezar-Aogust, mestr bras ar bed, a zo e venoz e giz-se. E bro ar Judea e rank an holl mont d'ar c'hêriou m'eo ginidik o zud anez, evit ma vo merket o anolou war eul leor, ma c'hello gouzout an impalaer pet den a zo dindan e velli.

Evelse e ra Josef ha Mari, ginidik o daou a Vethleem, a-ziwar tiegez David. A-hed an hent, karavanennoù hir a zegouez ganto ; tud, an hevelep gwad o

reded en o gwazied, eo ar genvaleerien se. Josef ha Mari, re baour diouto, ne vez ket sellet outo.

A-benn pemp devez ma keuz an daou baour kaez ha graet tregont leo ganto, e spurmantont Bethleem, war an uhel, en dremwel ; e-harz he zorgeñ en em astenn eun draonienn c'hlas ; a-bep tu d'ezan tosennoù a zo entanet gant bannou flamm ar c'huz-heol ; hini ar c'hreistoiz a zo golcet gant gwez olived hag hini an hanter-noz gant gwez flez.

Huanadi a ra Josef ha Mari, laouen da veza degouezet e penn o hent ; hag i war du an ostaleriou, dre stradaouti-gou striz ha berr, o krapa digrapa, gant torr ar menez ; war o hed, tiez lous ha tud gwisket fall ; paotred, gwenn o rochedou, a ya diarc'hen ; merc'hed, bihan ha treut, gwisket ganto saeou, ledan o milginou, ha goueliou gias pe wenn, a ra labouriou ar wazed.

Josef a zo bet e meur a davarn ; leun tenn int gant marc'hadourien hag erg-zourien ; bep gwech, ar perc'henn, sounn e benn, a zistag komzou didrez, o sellout ouz mantell gavrken Josef.

— « M'eus aoun n'ho peus ket a ar-c'hanit ; n'eus ket ken a lec'h evidoc'h en ti ! »

Neuze Josef, liou an dristidigez war-nan, a zeu endro davet Mari. Hep lavarout ger e krog e siblou e azen hag int da ober eun dro war ar maez.

Avel yen-skourm an noz a c'houez ; Mari a zo gwenn kann ; brematik e vo noz ; diweza skleuroù ar peuz-noz a

- 3 -

flour an dremwel ha yudadennou ar bleiz-lerñ a lavar d'an daou reuzeudik : « N'eus ket ken a lec'h evidoc'h aman. »

Koulskoude, diouz tu ar c'hreisteiz ha nepell diouz ar gêr digernez-se, emañ Kastell David, mab Isai, kouezet en e boull. Degouezet eno, Josef ha Mari a gav repu er c'hevieu, kleuzet dindan an dismantrou.

Hag i e-barz, unan amezo o sellout ouz ar stered.

Noz-tenval eo. Goulou Bethleem a zo lazat breman. Didrouz ha difiñv eo ar vro...

O Burzud ! Ar vougeo... ken tenval ha m'edo bremaik, ken sklær eo bremañ. Mari a zo dibradet, he spered en nenv hag he daouarn war he c'herc'henn. Eur c'hannder gwennoc'h gwenn a ya war greski en dro d'ez.

Tridal a ra pep tra da welout ; rec'hier ar vogez, a zo dindan sked al luc'h, he distaal a bep tu ; lavaret e vefe e steuz-fe ar volz. Skedusoc'h skedusa e teu ar sklerijenn da veza bepred. Diskenn a ra eus barr an nenv ; en he c'hreiz, Mari he deus doare da veza war he daoulin.

Eun dra estlammus a zo tremenet dirak sellou Josef ; hemañ, fromet holl, a serr e zaoulagad trellet...

A-nebeudou e varv al luc'h ; Josef a zav e gain. O Levenez ! Dirazan e wel ar Mabig Jezuz, en eun neo, hag, en e gichen, Mari, ar Werc'hez Santel. Tostaat a ra Josef hag heñ war e zaoulin oc'h azeuli ar Mesiaz, gortozet pell a zo...

Segleun
Erge. Miz Du 1940.

Ar Samm a bado da viken

MARVAILH EUS BRO AR SAV-HEOL

Ar c'halif Hakam, sot ma oa gant an traou kaer, a falvezas gantan kaeraat ha ledanaat liorzou e balez. Prena a reas an holl dachennou-douar a oa endro d'al liorzou-se, ha paea evito kement ha ma oa goulennet digantañ gant ar perc'henned. Bez'e oa avat eur paour-kaez intanvez ne felle ket d'ez gwerza herez he zad, hag a nac'has an holl ginnigou a voe graet d'ez. Kelpennad ar vaouez-se a lakeas droug e merour bras ar c'halif ; kemer a eure, dre heg, an dachennig zour-se, hag an intanvez paour, en he dae-lou, a yeas da gaout ar Barner.

Ibn Beschir eo a oa d'ar mar-se barner e kêr. Pa voe displeget d'ezan penn-da-benn an digouez evel ma oa her c'havas diaes da renka ha brao da brederia warnañ. Rak, daoust ma

oa ar gwir, hervez al lezennou, gant an intanvez, ne oa ket koulskoude eun dra aes kenañ lakaat da blega d'eul lezenn goz eur Prinz hag a oa boaz da gemer e youl hag e froudennou evit ar gwir hag ar reizder-rik.

Petra reas neuze ar barner fur ? Dibra e azen, staga eur sac'h bras ouz e chouq ha mont ken dinac'h ha tra da liorzou ar palez : eno edo ar C'halif o chom, en ti kaer-kenañ en doa savet war dachenn an intanvez paour.

Souezet-bras e voe, o welout ar Barner o tont d'ezan gant e azen hag e sac'h, ha brasoc'h souez c'hoaz pa weas Ibn Beschir o'n em strinka d'e dreid hag o lavarout : « Ro d'in aotre, o Roue, da leunia va sac'h gant douar eus al leuren-mañ. » Hakam a asarvas gantan. Pa voe leun ar sac'h, Ibn

Beschir a bedas ar C'halif da deurve zout rei dom d'ezan da samma ar sac'h war an azen, ar pez a lakeas c'hoaz muioc'h a souez er C'halif. Gant c'hoant avat gouzout pe venoz kuz a oa gant ar barner, e krogas er sac'h. Hogen ne voe ket evit e loc'h.

— Barner, emezan, re bounner eo ar garg, re a bouez a zo enni.

Hag Ibn Beschir da respont, dizamant-kaer : « Aotrou, kavout a res re bounner ar samm-se. Ha koulskoude n'eus ennañ nemet eul lodennig vihan eus an douar ac'h eus diframmet, dre

laer, digant eur paour-kaez intanvez. Pencas neuze e c'helli dougen en e bez an holl douar laeret ganez, pa vezo lakset war da chouq, gant Barner a bed, da zeiz ar Varnadeg veur ?

Maniret e voe ar C'halif gant ar c'homzou-se : meuli a reas nerz kalon ha spered kaer ar Barner ha rei a eure endro d'an intanvez an dachenn-zour en doa kemeret gant an holl diez a oa bet savet warni.

Troet diouz alamaneg Herder.
(1743-1803)

Eur Gontadenn

Noz Nedeleg YVONIG

Nag e oa koant Yvonig, mab Mona Timeur, gant e vleo melen rodelllet, e zaoulagad lemm, liou an Neñv, e fri tougn hag e ziou chod roz-ruz, evel daou aval dare.

Pa veze gwisket en e gaera da sil ar bleuniou pe da zeiz Nedeleg ho pijs lavaret eun danvez-roue.

Koant evel an deiz, ha laouen evel ar Spered-Santel, setu Yvonig, ar paotrig eiz vloaz, mab Mona.

E Rozavel, tostig da vourc'h Lanvezez edo Yvonig o chom, e-kreiz ar mezeziou. Eur vro dudius, gant traonien-nou glas ha dou, oc'h hiboudi dalc'h-mat gant kan an dour-red ; gant koajou stank, ouz dirbin an torgennou, leun a laboused kamourien dispar, a lapined skanv hag a gizier-koad a oar fringal ken brao war bodou ar gwez.

Mamm Yvonig n'he doa ket he far da ober dilhad kaer, giz Breiz.

Daoust da-se, bec'h a-walc'h he devoa o veur. Nevez kollet ganti he gwaz e chome he-unan en he zi bihan gant he mabig muia karet.

Brasa plijadur Yvonig, oa beza war-dro eun danvadig gwenn, bet d'ezan digant e baeron.

Tonton Per en devoa savet evit Penn-gwenn, evelse oa hanvet an danvad, eul lochig, koat, toet gant balan e penn an ti ; eul lochig, heñvel a-walc'h ouz kraou ar Mabig Jezuz.

Bemdez goude ar skol, ha bep yaou e veze Yvonig er-mêz gant Penn-gwenn war c'hlazennou an draoñenn pe heolennou ar c'hoad.

En deiz-se, edo d'erc'hent noz Nedeleg. Ar wech kenta-vezo da Yvonig da vont da oferenn ar Pellgent. Se oa bet prometet d'ezan gant e vamm o veza ma laboure mat er skol.

Aet e oa abaoe lein gant Penn-gwenn warzu koad ar Roc'h.

An amzer a oa klouar : eun amzer eus ar seurt a weler ken alies e Breiz. N'eo ket ni eo a wel alies an douar o wiska e vantell wenn evit gouel Nedeleg !

Edo an heol war-nes kuzet en drem-mwel a-wel da goad Kerlosket, ruz-gla-

ou e zremm o strinka tro-dro d'ezañ livioù dispar;

Liou ruz-gwad ar voul-dan brasoc'h brasa dre ma tiskenne, a c'hoarie gant livioù melen-ruz ha melen-our ar c'houmeul war eun oabl dem-c'hlas : a sklerge lioumerglet-teñval ha melen-du ar gwez-dero hag ar gwez-sapr, dre ma heje goustadig o skourrou dindan c'houez eun avelig dous o tont eus ar c'hornog.

D'am ampoent-se, eun oabl o vegegiat, a reas da Vona sellet dre ar prenestri :
« Sell-ta, emezi, Pennngwenn o tont d'ar gêr ha den ouz e heul. E pelec'h eo chomet Yvonig ? »

Hag hi er-mêz dillo.
« Va maoutig bihan e-pelec'h emañ Yvonig ?
— Bê ! bê ! bê ! eme an danvad truezus.

— Buan, buan, deomp d'e glask. »
Ha Mona, enkrezet holl, a gerz warzu ar c'hoad, Pennngwenn ouz he-heul.

Roudou an danvad war ar pri a henchas anezi eur pennadig brao. War eur c'hlazenn avat, e kollas pep roud, ha setu hi nec'het bras. Sellout a ra tro-war-dro en eur grial : Yvonig ! Yvonig !

— i i i i g l i i i i g l i i i i g l a res pont hekleo ar c'hoad bras.
— Bê è è ! Bê è è ! Bê è è , a vegelie Pennngwenn.

Trouz ebet... nemet ar bodou o wigourat, nemet trouzlig an delioù sec'h o ruilh-diruilh war ar wenoñenn.

•
An noz a oa deut, ha Mona a c'helle a vec'h gwelout he hent dindan ar gwez bras. A drugare Doue, a-zloc'h he fenn e lindre skedus al loar-gann.

He mouez hanter vouget gant ar spont hag an anken, e youc'he dre ma kerza :

— Yvonig ! pelec'h emacout ?
— ou ou ou out ! eme hekleo ar c'hoad.

— Bê è è è ! a vegelie Pennngwenn.
Furchal a reas ar bodennou, ar ribouliou, ar gwenoñnou...

Furch-difurch, ha klask-digklask, ez eas betek Feunteun sant Keran, hag ec'h azezas eno da ouela, ar sonjou spontusa o treuzi he spered bourveit.

— Va Doue ! eun droug bennak, sur eo, a zo digouezet gantañ !... lazet gant

eur bleiz... gant eur pemoc'h gouez... pe laeret gant eur galouper-tro bennak...

A-greiz-holl e chom sioul ; eun dra bennak he deus klevet... evel klemma dennou pe garmou... nepell diouti. Hag e redas trezeg eno.

— Pelec'h emacout Yvonig ?
— Amañ ! eme eur vouez en eur leñva, a-us d'ezl.

Yvonig a oa eno, war eur skourr uhel ha moan. Klasket en doa tapa eun neiz kaz-koad, ha speget e vragou ouz eur skourr torret, n'helle mui diskenn, hag e-riskl da goueza ma teufe d'ezañ diskregi.

Ar paourkêz Mona strafullhet a gouezas war he daoulin he daouarn savet d'an neñv :

— Va Doue ! emezi, diouallit Yvonig diouz pep droug !...

— Mamm, eme ar bugel deut d'am c'herc'hat... koueza rin abendall.

— Penaos ? paour kêz bihan ; n'hellin biken piñnat ken uhel. Krog mat er skourr tre ma vezin o klask sikour.

— Mamm, n'it ket diouzin, pe e kouezin sur. Me'zo skuiz... Me' m eus aon... Me' m eus c'hoant kousket.

— En han' Doue, n'es ket da gousket pe e kouezi hag e vezi lazet.

Mona baour a gras a-bouez he fenn. Met siouaz ! re-bell edo diouz pep keriadenn evit beza klevet.

— Netra d'ober, emezi, nemet darc'hel dihun ar paotr, ha gortoz sikour...

Douget war diouaskell an avel-noz, son skilintin kleier Lanvenez en em lede war ar c'hoad.

— Yvonig, ne gleves ket o seni, kleier ar Pellgent ? ganet eo ar Mabig Jezuz en noz-man.

O ! Salver ar bed : eme Vona salvit Yvonig hag e kasin d'oc'h pa zeuy an delz, da lakaat dindanoc'h en ho kraouig, ar gloan gwenn, trouc'het gann, diwar Pennngwenn. Va holl feadra eo.

Yvonig, kan gant da vamm kantikou ar Mabig Jezuz, ar re am eus bet deskit d'it evit an oterenn hanter-noz. Kan ganin hag e chomi dihun, ha ne gouezi ket... hag ar Mabig Jezuz oz save-telo.

Na kaer e voe klevout e-kreiz an noz ar c'hoad bras o tregerni gant mouezioù li-tin ar mabig hag ar vamm :

« Mabig Jezuz, e-kreiz an noz,
C'houi a zilez ar Baradoz,
Vit dont en hon touez henoz.

Mabig Jezuz, Doue-bugel,
Ra vezo klouar an avel
En noz-mañ endro d'ho kavell.

Echu ar Pellgent. Tud Kerlosket e-lec'h ober an dro, dre Boulboc'hou, a droc'has berr, dre goad ar Roc'h, da vont buanoc'h d'ar gêr.

— Fanch, selaou-ta, ne gleves ket eun trouz bennak ? eme Saig Olier.

— Eo' vat, eme Soasig, bec'h dezi o tenna he alan, spontet ma'z oa... Eun danvad eo, o vegegiat, a gav d'in !

— Nann, eme donton Yann, unan bennak eo, kentoc'h, a gan... Ne glevit ket ?... »

« Elez an Neñv, en nozvez-se,
D'ar bastored a lavare :

N'ho pet ket aon, na spontit ket,
Rak ganet eo, Salver ar bed. »

— O ! tonton Yann, eme Lencig, e-lez ar Baradoz eo a zo o kana.

— N'eo ket ! ya ar bastored, a lava-

ras Jobig : ne gleves ket an deñved o vegegiat ?

— Bê è è ! Bê è è è !...
« Mabig Jezuz, war va daoulin,
Dirazoc'h amañ e chomin,
D'ho pedi betek ar mintin... »

Gwall souezet e voe tud Kerlosket, o kavout e-kreiz ar c'hoad Mona Timeur eus Rozavel.

War bouez en em zikour e voe gallet displega ar paourkêz Yvonig, hanter zement gant ar riu, ha skuiz-maro gant ar c'hoant kouaket.

Eur burzud' oa bet d'ezañ beza chomet keit-all hep koueza ; eur burzud a-berz ar Mabig Jezuz.

Abaoe neuze, eo e weler Mabig Jezuz kraouig Lanvenez, eur gwiskad mat a c'hloan gwenn en e gavelig yen.

Ar gloan-se, a lavar ar re-gez, eo gloan Mona Timeur, diwar Pennngwenn danvad he mab Yvonig, bet salvet gant ar Mabig-Doue, e-kreiz noz-Nedeleg, e koad ar Roc'h.

V. SEITE.

Dirak Kraou

ar Mabig Jezuz

Ambrouget, kreiz an noz, gant kan an Elez glan,
O ! Jesus, eus an Nenv setu C'houi diskennet ;
Hep gwiad, hep kavell, war ar plouz astennet,
Ho Korf tener a ra anaoudegez ar boan.

C'houi a zo, koulskoude, Mestr galloudus ar Bed,
Eo falvezet ganec'h, o ! pebez kentel vras,
Genel 'vel paoura den 'zo bet ganet biskoz,
En eur c'hoz kraou diskloz, digor d'an avel-red.

Hevelep izelled a ro hardiziegez
Hag a ro d'eomp fizians evel d'ar vesaerien,
Da dostaat hep krena, ni paour kêz pec'herien,
Vit diskarga d'Ho treid samm hon truilhaouegez.

Ni eo Ho Pretoned ha, C'houi oar, hor c'hredenn
 A zo ar brasa mad hon eus-ni war ar bed ;
 Kinnia 'reomp d'Eoc'h hor Feiz, o ! na zisprijit ket
 He c'hemer, evel prof, ha klevit hor pedenn ;

An dremwel'zo tenval, hep ehan koulmoul du
 A stlej ar spont a-us ar poblou enkrezet ;
 Brezelioù ha dispac'h, muntrezet divezet,
 A zispak endro d'eomp euzusted a bep tu.

Ho profeted gaouiad en o frezegennou
 N'o deus da ginnig d'eomp en dizurziou a ren,
 Nemet eur yeo mezus da chadenna mab-den
 Ma c'hoantatemp o heullh en o fals-kredennou.

Gwelloc'h mad, o ! Jezuz, a c'hedomp diganeoc'h :
 C'houi a grouas an den 'vit beva diere
 Roit da glenved ar bed al louzou a zere
 En eur astenn dre-holl Ho Lezenn gaer a Beoc'h.

**

O ! ya grit ma teulo douster ar garantez.
 Da ren war ar broiou ha war bep tiegez
 Izelañt an dud-se fallakr o c'hoantegez
 Hag a garfe gwaska ar bobl er baourantez.

D' ar bed-holl roit ar peoc'h, da bep pobl ar frankiz,
 Lakit sked ar Justiz e peb lec'h da bara,
 Roit bemdez, da bep den ha labour ha bara
 Ma vezo dinec'het kozni ha yaouankiz.

Bezit gant Hoc'h Iliz, ma vo er c'hrogad t'er
 An tour-tan meur divrall a ziskouez an hent sur ;
 Touez ar c'herreg risklus bezit e penn ar stur
 Ho torn o vleina dom 'n-hini 'zalc'h plas sant Per.

**

Ni Ho kar, o ! Jezus, arôk ha dreist peb tra
 Dirag Ho kraou distier Hoc'h azeuli a reomp,
 Hon holl madou, ni' oar, diganeoc'h int deut d'eomp
 Ha neudenn hor buhez en Ho taouarn ema.

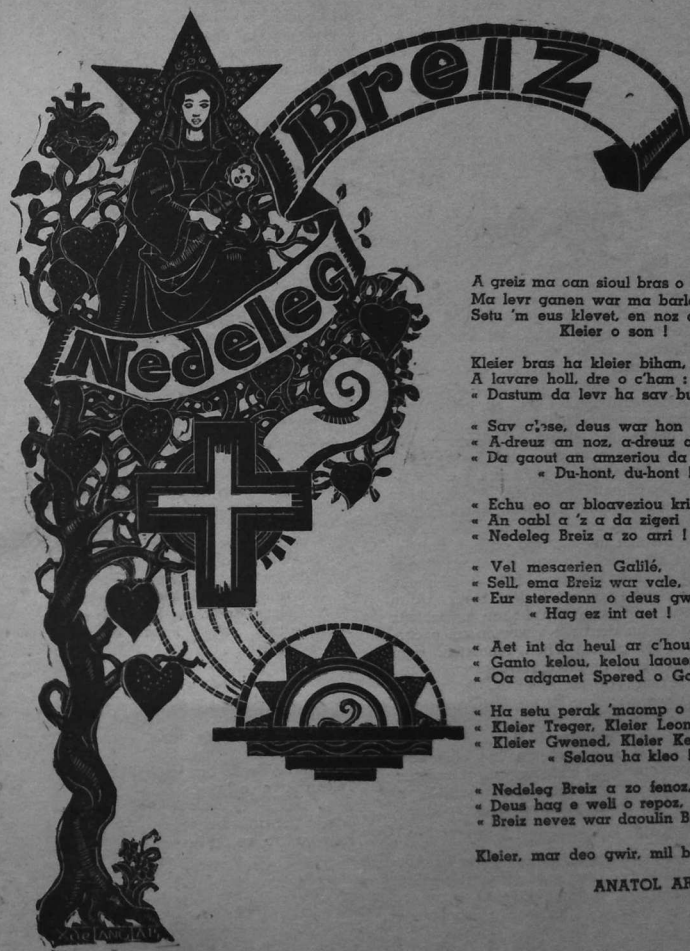
Met ivez, ha neket C'houi eo Ho peus d'eomp grêt
 Eur galon da garout ar peb 'zo war hon tro.
 Hor c'herent, hon douar, hor yez kaer hag hor Bro
 A zo holl liammou hag hor stag ouz ar bed.

O ! bennigit an ti elec'h m'eo digoret
 War Marziou Ho taouarn, sell hon daoulaqad gwan.
 Lakit an gurusted, pelloc'h, elec'h ar boan
 E kalon hor c'herent, meur'wech hanter dorret.

Ha truez ouz hor Bro en eurliou ken garo !
 Dalc'hit sont ez eo bet difennourez ho Kroaz.
 ...Ha red e vezo d'eomp gwelout, bemdez, bep bloaz,
 Stignet a-us hor penn kleze dir ar maro ?

Y. Wichaoua.

- 8 -

A greiz ma oan sioul bras o lenn,
 Ma levr ganen war ma barlenn.
 Setu 'm eus klevet en noz don.
 Kleier o son !

Kleier bras ha kleier biham,
 A lavare holl dre o c'han :
 « Dastum da levr ha sav buam !

« Sav c'ase, deus war hon lerc'h,
 « A-dreuz an noz, a-dreuz an erc'h.
 « Da gaout an amzerioù da zont
 « Du-hont, du-hont !

« Echu eo ar bloaveziou ri ;
 « An oabl a 'z a da zigeri
 « Nedeleg Breiz a zo arri !

« Vel meserien Gallé,
 « Sell, ema Breiz war vate,
 « Eur steredenn o deus gwelet
 « Hag ez int aet !

« Aet int da heul ar c'houlouenn,
 « Ganto kelou, kelou laouen,
 « Oa adganet Spered o Gouenn !

« Ha setu perak 'maomp o son,
 « Kleier Treger, Kleier Leon,
 « Kleier Gwened, Kleier Kerneo,
 « Selatou ha kleo !

« Nedeleg Breiz a zo fenez,
 « Deus hag e well o repos,
 « Breiz nevez war daoulin Breiz koz !

Kleier, mar deo gwir, mil bennoz !

ANATOL AR BRAZ.

- 9 -

zenneu eid escopty Guened », er bloaz 1857.

An Aotrou 'r Joubiou en devoe tro da vont da Rom, a-benn teir gwech, en hamo e eskob, dalc'het er gêr, gant ar gozni, ha pa varvas henman, d'ar 5 a viz mae 1860, hen eo a reas e brez-genn-gañv.

Pa deuas da goza e kollas ar gwelad met ne gollas tamm ebet nag eus e vadelez, nag eus e spered; mervel a eure d'an 3 a viz meur 1888.

Eur gentel hag eur skouer eo bet e vuhez penn-da-benn.

Y. V. PERROT.

BUHEZ HOR SKRIVAGNERIEN VREZONEK

Ar brezoneg a zo, pelloc'h, warnez beza degemeret en holl skolioù Breiz: ret eo eta d'eomp sevel lster hol Lennegezh a zo c'hoaz da skriva penn-da-benn. Setu perak e vouldimp bep miz hizviken, buhez unan pe unan eus ar gwella skrivagnerien a zo bet en hor bro.

Ar buheziou-se, arabad o defe oupenn teir pe beder bajenn e Feiz ha Breiz.

Dâ e vo komz enno, berr ha berr, eus tud ha bro ar skrivagner; diskleria e pelec'h eo bet skoli; perak ha penaos eo deuet d'en em drel ouz ar brezoneg ha pere eo ar skridoù en deus savet.

Ar re ne gartent ket sevel eur vuhez penn-da-benn hag a garve, koulskoude eun tamm sklerijenn a vije mat d'ezo k'as ar sklerijenn-se da Rener Feiz ha Breiz.

A-bouez en em glevout holl e teump a-benn da ober eun enklask hag a oadleet beza bet graet, mil bell a zo.

Ar skrivagnerien a gartemp gwelout

o buhez prest da veza moulet, er miziou tosta-man eo :

Mikael an Nobletz ;
an Tad Maner ;
Goulc'hen ar Morvan ;
Gab ar Morvan ;
Kaourintin ar Guen ;
Lan Inisan ;
Prosper Proux ;
Félix Briquou ;
Anna ar Mesmeur ;
Loeiz Le Clerc ;
Mari Anna Abgrail ;
Anatol ar Braz ;
Philomena Cadoret ;
Yvon Crocq ;
Loeiz ar Floc'h ;
Yann Uguen ;
Gloada ar Prat ;
Yann Roudot ;
Germen Horellou ;
Emil Ernault ;

ha na pet ha pet all.

Un peuple pas plus qu'un homme ne doit se dire né de père inconnu.

Cardinal CHAROST,
Primat de Bretagne

D'AM BUHE

Napl. 16 Imbril 1841.

Ne oulan ket ha bout a zo er bed
Ul leh kaeroh eid el leh a uelan !
Aveidon-me, biskoah ne mès quelet
Doar ker souehus, mor ker glas, heol ker splan.
Haval gennin é ivan er lehed !
En nerh, me gréd, a gresk enon bamde !
Napl, aveidous, neoch, ne vennan ket
Lezel mem bro, Breih-lzel, mem buhe !

Doh er sau-heol ema mane Sorrent,
Castelamar, Salern hag Amalfi ;
Doh er huh-heol, Pouzzol, ker vras agent,
Doh er hreis-noz, er Vesuv, Portici,
Inisegi Ischia, Procida,
Capre meinek, a zo doh er hreis-de.
D'em deulegad, neoch, ne blij netra
El Breih-lzel, mem broig, mem buhe !

Pa valean ar er Villa-real,
E Toledo, e tal maner er Roue,
A pe bedan en ilis-catedral,
Bras e, meurbet, me filjadur, gwir a
Mes pe dostein d'em houh kerig Guened,
Brasoc'h i-leih vo hoach me leulne !
Eit Bretoned, n'en des a euruset
El bout e Breih, hur broig, hur buhe !

Goulet e mes er broieu diamen
— Beta tramen reiñ mad n'er gouven ket —
Ne oa nitra er bed hag a garen
El er vroig en des n'en desavet.
K'az vehe quel gennin quelet bleu lann
Eid er freh kaer a zo e Napl er gus !
Me droehe kein d'er mor glas, d'en heol splann
Eit monet bean d'em broig, mem buhe !

Bamde kasi me ya, ardro cherr-noz,
Eit me fuar blank, de vale ar er mour ;
Bamde kasi me hra d'em zrehour koz
Kanein er huerz a gan kement trehour.
Lies en dar a za d'em deulegad !
— Perak enta, perak e oulan-me ?
Choni a za d'ein e hen get bag me zad
Ar er morig a mem bro, mem buhe !

Pegours enta e uelc'h-me Roltas,
Arh, Isenah, Sarau, er vro pinuk ?
Pegours e hein de ilis Lokeltas,
Hag e ivein a uin quen llurik ».
Kaer e gueleit er bageu a Visen ;
Mes kaeroh hoac' gublet bageu Sine !
— Ne garzen ket bout beiet amen !
Guel vo me horv em broig, mem buhel

Gerioù diaes evit m'ur a hini :

Ne ouian ket ha bout a zo er bed : NE OUE
ZAN KET HA BEZA 'Z EUS ER BED ;
Haval gwein e ivan er tched : HENVEL
GANEN ECH EVAN AR YEC'HEB.

Neoañ : KOULSKOUDE ; mane : MENEZ
inisegi : ENEZENNOU ; ilec'h : E-LEIZ ; a-
me : A-MAN ; broioù diamen : BROIOU PELL ;
freh kaer : FROUEZ KAER ; puar blank :
PEVAR GWENNEG ; trehour : TREIZER ; dar :
DAEROU.

Skol vrezonek Mers-el-Kébir

Edomp dek ofiser a vor war an **Dun-kerque** oc'h ober war dro d'ar brezoneg e-doug an nevez-amzer diweza : Tanguy eus Lesneven, Le Meillet eus Montroulez, Pothier eus Gwened, Simon eus Perroz, Pellen eus Kerber, Bouzar eus Gwaien, Cariou eus Pariz, Le Doaré eus Kemper, Le Hégarat eus Kameled ha me. Klasket am boa ober ganto ar pezh am boa graet gwechall gant martoloded war listri all, lakaat ar vrezonerien (vel Simon, Pellen, Bouzar, Le Doaré) da lenn ha da skriva o yez, lakaat ar c'hallegerien da gregi e studi ar brezoneg.

Eur wech, bep sizun e vezemp tolpet e bureo ar c'homandant Pothier, eun daolenn zu dirazomp. Epad eur pennad e tisplegen d'ezou eun tamm istor ar yez pa istor al lennegezh. Warlerc'h e krogem er yezadur. Gant c'houec'h kentel e raon da sevel reolennoù reta ar yezadur, evit mont buan d'ar yez veo. Soñjet am boe evel-se skañvaat yeo ar studi ha lakaat abretoc'h va skolidi da lenn na da displega frazennoù brezonek.

Siouaz ! Echu ez oa ar c'houec'hvet kentel hepken pa chomis klafiv hag e voen kaset da glañvidj Oram. Le Hégarat ivez. Gantañ e-unan e kendalc'his du-hont da labourat.

Eun nebeut deizioù warlerc'h e tegou-

ezas taol garo Mers El Kebir a welis penn da-benn dre brenestrou an ospital hag a gasas d'imp kement a dud losket ha goulliet.

N'ankouac'hain mui biken garmadennoù spontus ar re a c'hortoze o zio a-raok beza aozet gant ar surjian, gant-vezet ma'z oant war o gravazou gwa-dek !

Tri deiz diwezatoc'h e teuas c'hoaz ar Saizon da beurechui dismantr an « Dun-kerque », gant aelistri ar wech-mañ. E-touez ar re, ken niverus c'hoaz a voe lazet, ez oa ar paourkaez Pothier, eur c'honnell karet hag unan eus va gwella skolidi.

Gwélet em eus c'hoaz a-c'houde va mignonned Le Hégarat ha Cariou, en tu all eus ar mor. Labourer en devoa Le Hégarat gant ampartiz ha lenn a oa dija hep poan pennadoù « Feiz ha Breiz » hep sikour ebet. Cariou a vez feal gtao da zeski ar yez. Mar deo silabebet breman skol vrezonek Mers El Kebir, n'eo ket echu labour he skolidi. Diaes eo a-les dihun ar Vrezoned, met pa vezont krog en eun dra bennak e kendalc'hont a-zevri ; va re-me a gendalc'ho, nemet an hini a zo chomet e beredig Sant-Andree, lec'h m' emañ o kousket da viken.

Roparz ar Mason.

KELEIER AR MIZ

1941

Eur freuz difreuz a zo dre bevarc'horn ar bed.

Petra 'vezo ar bloaz nevez ? Pe eur bloaz a gastiz c'hoaz pe eur bloaz a zilvidigez ! Lavarout a c'hellomp evel Tobias, — XIII, 5, — « An Aotrou Doue en deus hor c'hastizet en abeg d'hor pe-c'hejou », met daoust ha lavarout a c'hellimp ivez, evel dan, dizale « en deus hor salvet en abeg d'e drugarez ? »

Ya ! ma' zomp tud troet da zenti ouz an Aotrou Doue, atao, a galon vat, ha d'en em glevout gant hon nesa, evel m'eo d'leel, da vreurder, bugale d'an hevelep tad, hen ober.

Ar wellaenn a c'hortozomp a deuy, neuze, hep dale.

Ar Brezoneg er skolioù.

E kannad skolioù kristen eskopti Gwened « Le Trait d'Union » e kaver eur gemennadurezh kaset d'ar vistri gant an Aotrou 'n Eskob Trehioù, evit ma roint hiviziken kentelioù brezonek d'ar bugale a zo er skol. Laouen eo ar re a gar Breiz pa wellont rei gourc'hemennou ar seurt-se.

Yez. Istor ha Douaroniezh Breiz.

E « Semaine Religieuse » Eskopti Kemper, niverenn an 10 a viz genver 1911, an Aotrou Duparc, en deus roet da anaout, evit an trede gwech, ar gourc'hemennou en devoa douget d'ar 24 a viz gouere 1910 ha nevezet d'an 3 a viz kerzu 1915, diwarbenn deskij yez, Istor ha douaroniezh Breiz e holl skolioù kristen e eskopti ha pedet start ar vistri hag a mest ez-d da lakat ar go' rehemennou-se da dalvezout.

Urz ar Prefed.

Lenn a reomp war Gannadig an Deskadurezh Poblek er « Finistère », niverenn ar 15 a viz kerzu, ar gourc'hemenn-man a-berz an Aotrou George, prefed hag an Votour ar Baut, enseller an Akademie.

« A-vreman, bugale ar skolioù a c'hellio komz « brezoneg etrezo er porzioù-skol hag epad o c'hoar ».

« Alia a reomp start ar vistri hag ar mestr zed « da implija ar brezoneg evit diskleria gwelloc'h « ar galleg d'o bugale. »

N'eo ket kalz a dra, met eun dra bennak eo kousk, koude ha tamm ha tamm e teuy ar gounit gant ar vrezonerien.

Ar c'houman a zo eun deron mat eus, ar c'henta, evit holl lenneien Feiz ha Breiz, a zo, daou ugent vloaz a zo o c'houlen digor d'ar brezoneg er skolioù.

Heurlou an Tad Mañer.

En eur skrid bet moulet er bloaz 1861, ha savet gant Ch. de Gaulle, barz Bro-C'hall, ez eus ano diwar benn eun dourn-skrid, e brezoneg, — LES HEURES ORIGINALES ET AUTHENTIQUES DU P. MAUENOIR. — miret e Leordi an dud a vor, e Brest.

Piou a c'hallfe lavaret d'eomp petra eo deuet an dourn-skrid-se da veza ?

Gourc'hemennou.

D'an 30 a viz du diweza, e bodadeg an Arzou Kaer e Paris, ez eus bet roet eur priz a 65,000 lur d'ar sonaozer brudet Guy Ropartz.

Holl vignoned ar Bleun-Drig a vezo laouen o klevout ar c'hejou-se hag a gaso d'ar gonideg o gwella ha doujusa gourc'hemennou.

Eur c'hany.

Erbedi a reomp ouz hol lenneien Renée Olier, eus a Geryann, a zo bet beziet e Sant Nouga, d'an 31 a viz kerzu diweza.

Perz a gemeromp e glac'har he fried, Hervé Dantec hag e hini he bugale ha pedi a ramp evit.

Eun arzour enoret

Hor c'henslabourer mat X. de Langlais en deus bet eur priz evit e labour liver hag engraver gant « Fondation américaine Blumental. »

Kas a reomp d'hor mignon hor gourc'hemennou kaloneka.

Eun eured vreizat

D'ar 7 a viz genver eo bet eureujet, e iliz sant Germen, e Reazon, Jorj ar Roux ha Suzanna Calrou Feiz ha Breiz a ginnig d'an daou zen yaouank e gwella gourc'hemennou.

Ginivelezh.

An Aotrou hag an Itron J. Breion a zo laouen o kemenn d'ec'h ginivelezh o mab Beneat, e Reazon, d'ar 27 a viz du 1010.

Buhez hir d'ar Breizad bihan.

Lizer eur Prizoniad.

Hor mignon Yannig Moal, eus a Gasteil-Paol, prizonieter, a skriva d'eomp :

« J'ai bien hâte de revoir ma chère femme et ma chère Breiz. Nous chanterons encore notre Bretagne avec plus de cœur qu'avant. J'espère que la famille de « FEIZ HA BREIZ » n'est pas trop éprouvée par la guerre et que ses membres se retrouveront tous bientôt autour de leur directeur. »

Doullens, 18-9-40.

1 GWENNEG BEMDEZ EVIT AR BREZONEG

Warlene, gant ar brezel, Feiz ha Breiz ne c'hellas beza moulet nemet eur wech bep daou viz ; hepdale, pa vezo kompesoc'h an traoù e tegouezo a-darre, gant hol lennerien bep miz.

Klask a reomp eta, evel ma welit, degas gwellaennoù ennan, daoust pegen start e c'hell beza kement-se; met hor c'harantez evit yez hon tadou a zo ker birvidik, ma fell d'eomp ober eur gelaouenn hag a garo an holl, gant kosa kelac'ouenn hor Breiz.

Chom hep mont war raok a zo dont a-dre; ret eo bet d'eomp, koulskoude, kreski eun tamm priz hor c'houmanantou, ken ker all ha ma teu pep tra da veza.

Daoust da-se ne c'houlennomp netra digant ar re o deus a-benn bremandegaset d'eomp o 18 lur evit ar bloaz 1941, met degas a reomp sonj d'ezo ha d'ar re all ivez eus :

GWENNEG ar BREZONEG.

Gwennek ar Brezoneg a oa bet degemeret mat kenan warlene gant kals eus hon lennerien, dreist holl gant hor soudarded hag hor martoloded.

Eur gwennek bemdez evit ar brezoneg, setu ar skoazell a c'houlenn Feiz ha Breiz digant ar re a c'hell hen harpa.

Eur gwennek bemdez a zo eur binvidigez; sonjit eta: Eul lenner hag a zegas d'eomp eur gwennek bemdez, an dra-se a ra e dibenn eur miz : 30 gwennek, pe 6 real.

Ha ma 'z eus 1000 lenner oc'h ober kement-se 30×1000, an dra-se a ra 30.000 gwennek pe 1500 lur.

Gant eur sikour evelse Feiz ha Breiz a c'hell bale ha mont-atao war gaerac.

Piou eta ne asanto ket lakaat bemdez, eur gwennek toull a gostez evit yez hor Bro? N'eus ket eun unan eus hol lennerien ha ne c'hellfe ket gant eun tamm youl vat dioueret eur gwennek bemdez evit Silvidigez yez hor zent koz.

Lenn ha studia:

LA LANGUE BRETONNE en 40 leçons, gant F. Vallée	24 fr.
GERIADUR BREZONEK-GALLEK, gant Ernault	20 fr.
GRAND DICTIONNAIRE FRANÇAIS-BRETON gant F. Vallée	75 fr.
Les MOTS FRANÇAIS et BRETONS CLASSES d'après le SENS, gant Vallée (levr I)	10 fr.
..... (levr II)	12 fr.
NOTENNOU DIWAR-BENN AR GELTED, pep levrenn gant geriadur	4 fr.
SKELTA SEGOBRANI, pep levrenn	8 fr.
Mizou-kas ouspenn. E gwerz ti Moulerez Bro-Leon, ru Lafayette, Landerne.	

Moulerez Bro-Leon, Landerne, Breiz.

Ar Merour : H. Caouissin

